

Predhovor

Čoraz viac ľudí oslovuje spiritualita svätého Ignáca. Tento hrdinský rytier, horlivý konvertita, ohnivý apoštol, skvelý organizátor, inšpirujúci vodca a charizmatický rehoľný zakladateľ je už takmer päť storočí magnetom, ktorý k sebe priťahuje nielen mužov ochotných robiť „všetko na väčšiu Božiu slávu“. Jeho duchovné posolstvo oslovuje rovnako aj mužov a ženy, ktorí sa s Ignácovou spiritualitou stretli prostredníctvom duchovných cvičení, ktorí dostávajú duchovné vedenie v duchu ignaciánskych tradícií, ktorí sú vďačnými svedkami apoštolskej horlivosti jeho duchovných synov a dcér. Okrem priameho kontaktu so svätcom prostredníctvom spoločenstva svätých majú ľudia u nás možnosť poznať sv. Ignáca z dvoch jeho diel, ktoré vyšli v slovenskom preklade. Predovšetkým sú to jeho *Duchovné cvičenia* (Dobrá kniha, Trnava 2005) a potom jeho životopisné rozprávanie *O sebe* (Dobrá kniha, Trnava 1997). Preložené sú aj *Konštitúcie Spoločnosti Ježišovej*, nie sú však prístupné širokej čitateľskej verejnosti. Iskry sv. Ignáca preložené do slovenčiny poskytujú popri spomenutých dielach najhlbšiu sondu do diela, myslenia a duchovného sveta tohto svätca. Obsahujú citáty predovšetkým z jeho listov, ktorých Ignác napísal neuveriteľné množstvo. Svedkom toho, že u čitateľov dnes veľmi obľúbený žáner krátkeho duchovného textu na každý deň v roku bol populárny už dávno, je autor *Iskier svätého Ignáca* Gabriel Heveneši SJ, ktorý sa narodil v roku 1656. Táto veľká

osobnosť rekatolizácie na prelome sedemnásteho a osemnásteho storočia pôsobila okrem iných miest aj v Trnave vo funkcii univerzitného profesora a dekana Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity.

Iskry svätého Ignáca prvýkrát vyšli vo Viedni pred vyše tristo rokmi (1705). Formou a pevne danou štruktúrou sú kvalitným ovocím doby svojho vzniku. Ich jadro je však natoľko osvedčené a pevné, že sa stali takpovediac klasickým dielom kresťanskej duchovnej literatúry. Preklady a nové vydania, ktoré počas troch storočí stále mizli z pultov európskych kníhkupcov, sú dôkazom toho, že svätý Ignác komentovaný bystrým a duchovne solídnym pátrom Hevenešim stále oslovuje dušu človeka túžiaceho po hlbšom kresťanskom živote.

Dnes mnohí od duchovnej literatúry očakávajú konkrétne rady, čo robiť v okolnostiach, ktoré prináša rýchlo sa meniaci súčasný život. *Iskry svätého Ignáca* poskytujú pohľad z väčšieho odstupu. Čitateľ sa nedozvie, čo môže a čo nemôže pozerať v televízii, koho má voliť, ani nedostane radu, ktorú z ponúk moderných kresťanských hnutí má pre svoje duchovné dobro prijať. Ignácove duchovné postrehy a Hevenešiho komentár mu ponúknu stáročiami overené základné kresťanské postoje platné bez ohľadu na módu či politiku. Niektorí toto výnimočné dielo prirovnávajú vďaka jeho trvalej platnosti k *Nasledovaniu Krista* Tomáša Kempenského.

Prvý publikovaný slovenský preklad, ktorý tu ponúkame v treťom vydaní, zachováva do istej miery osobitý ráz duchovnej literatúry rekatolizačného obdobia, ktorá bola písaná v latinčine. Na čitateľa teda zo stránok knihy zavanie zlomok duchovnej atmosféry, ktorá vládla napríklad v majestátnych barokových budovách Trnavskej univerzity. No nie je to atmosféra ponurých zatuchnutých starých stavieb, ale slnkom viery prežiarených, čerstvým ovzduším

previevaných a bystrým umom, vynikajúcim postrehom i jemným vtipom vyzdobených dvorán zrelej nábožnosti úprimného kresťana.

Nechat' sa pozvať do týchto dvorán a nechať okolo seba každý deň preletieť jednu takúto iskru svätého Ignáca môže mať za následok, že sa v nás zapáli plamienok dobrej mysle, nadšenia, životnej múdrosti, pokoja, povzbudenia, úsmevu a túžby žiť v Božej blízkosti. Toto vydanie navyše priestorom na poznámky ponúka príležitosť pestovať si tento plamienok, nenechať ho vyhasnúť a živiť ho vnútorným dialógom s Bohom aj so svätým Ignáčom.

Január

1. január

Všetko na väčšiu Božiu slávu!

Šťastie nového roka, ale aj celého života spočíva v tom, že všetok čas a všetko svoje konanie upriamime jedine na Božiu slávu. Boh si to vyžaduje právom najvyššieho Pána, nám vyplýva táto povinnosť z našej nedokonalnej prirodzenosti.

Každý, kto vyhľadáva svoju vlastnú slávu, a nie Božiu, je zlodej a rozkrádač. Lebo sláva patrí len Bohu, nám však zahanbenie a výčitky. Božia sláva je pohnútkou a výzvou, aby sme platili naše dlhy voči Bohu.

Nikto sa nestará o seba horšie ako ten, kto dáva prednosť svojej sláve pred Božou. Lebo ten príde aj o časnú, aj o večnú slávu a vždy je poľutovaniahodný. Tu, lebo ho opúšťa pravá sláva, a tam, po smrti, lebo ho opúšťa všetka. Apoštoli aj sami priznávajú, ale príliš neskoro: „Celú noc sme sa namáhali, ale nič sme nechytli.“ (Lk 5,5) To nič je ľudská sláva. Ako vzpriamené steblo trávy, ktoré zakrátko zašliapu; ako dym, ktorý vystupuje, a rozplynie sa. Ak si ceníš slávu, vyhľadávaj tú pravú!

poznámky

Ignatius
de Loyola

2. január

Toto nech je prvým pravidlom konania: Bohu dôveruj tak, akoby úspech nezávisel od teba, ale od Boha. Ruku k dielu prilož tak, akoby si iba ty všetko chcel urobiť, a Boh nič.

Slabá nádej má vratké nohy a zrádzajú ju aj ruky.

Ten, ktorý ťa stvoril, keď ty si ešte ani nebol, bez teba ťa ani nespasí, ani ti bez teba nepomôže.

Vykreš iskru a Boh rozdúcha oheň, zasej semeno a Boh mu dá vzrast. Tak bude všetko pre túto snahu rásť, inak bude všetko bezvýsledné.

Bez Boha nič nezmôžeš, hoci by si chcel. Ani on nič nechce bez teba, hoci môže. S Bohom dokážeš všetko.

Božia milosť, ktorá dokázala pri iných také veľké veci, nestratí sily práve pri tebe, len nech ty nestratíš dôveru v neho! Do čoho vkladáš svoje nádeje?

poznámky

---

3. január

Zbytočne sa namáha, kto chce naprávať spôsoby iných, a nezačína najprv od seba samého.

Aká falošnosť! Iných chceme mať dobrých, kým my sami nie sme dobrí. Musia nás odsúdiť vlastné ústa tým, že predpisujeme konať dobré veci, a zlé konáme.

Ani jeden zákon nedosiahne žiadaný účinok, iba ak sa zhoduje so životom, ak ho zákonodarca ohlasuje činmi. Účinnější je veru hlas činu ako hlas úst. Takýto zákon má toľko spojencov na prisviedčanie, koľko za ním stojí skutkov. Samotné slová nemajú váhu.

Akýže je tam úžitok! Keď budujeme, a zároveň aj ničíme. Budujeme slovom, ničíme skutkom. Kto chce liečiť chorých, nemal by podliehať chorobe. Radšej sa staraj najprv o seba ako o druhých.

Úbohí smrteľníci: doma sme slepí ako krti, druhých vidíme ako ostrovidi. Nevidíme, čo nosíme na chrbte. Stratili sme všetok cit. Necítíme brvno vo vlastnom oku, zatiaľ čo v cudzom úzkostlivo vyhľadávame smietku (porov. Mt 7,3-5). Lekár, lieč najprv seba!

poznámky

Ignatius
de Loyola

4. január

Zmena povetria nemení spôsoby.

Ak sa nedokonalý človek nezriekne sám seba,
sotva bude inde lepší ako tam, kde je.

Nevidel som nikoho, kto by sa vrátil z putovania lepší.

Ten pobyt budí mnoho zvedavosti, no je z neho málo osohu.

Kto robí zle, nič nezmení na dobré útekom. Myslí si, že tam bude bezpečný, ale práve tam nájde v sebe to, čoho sa bojí.

Podnebie napráva telesné choroby veľmi zriedka, choroby duše nikdy. Ak je zlo v tvojom vnútri, zbav sa ho alebo ho odožeň. Je to tvoja chyba, a nie chyba krajiny, že si chorý.

Zlo musíš vyliečiť zmenou seba, nie zmenou bydliska.

Bolo by treba vyhľadať cestu, ktorou by za tebou nemohol prísť ani diabol, ani tvoja nezriadená vášeň. Toto budeš darmo inde hľadať, ak neprejdeš od hriechu k čnosti.

Iba toto je liek na tvoje nešťastie.

Miesto neurobilo nikoho svätým. Nie je na chválu v Jeruzaleme žiť, ale žiť v Jeruzaleme dobre.

Nepochybným znamením nestálosti a víťazstvom premenlivého ducha je túžba po zmene miesta.

poznámky

---

5. január

Nie je správne myslieť si, že neustálená čnosť mladých mužov unesie nebezpečné úlohy.

Začiatočnícka čnosť je ako kvety na stromoch, ktoré vypučia pri prudkom jarnom oteplení. Natoľko sú však krehké, že priam na dotyk alebo jediným závanom chladu uvädnú.

Útľe ramená pod ťažkým bremenom ľahko ochabujú a nerozvážna námaha privodzuje pokorujúci pád. Ohnivá krv vyvoláva odvahu, ale odvaha, keby ju nezdržiavala uzda rozumu, zmení sa na opovážlivosť.

Prenáhlené nadšenie oslabuje sily. Stáva sa potom, že zmorený osol raz odbočí z cesty. Keby bol zachoval pravú mieru, dlho by plnil svoju službu. Tak hynie prvá nádej v ranom výhonku.

Nestálosť a vrtkavosť sú podobné chyby, ktoré vlastní človek, ale zvlášť mladosť. Ak mladý človek niečo miluje, mocne po tom túži, nie však dlho.

Ponáhľaj sa pomaly! Zriedkavo sa rýchlosť spája so stálosťou. Kto sa priveľmi ponáhľa, ľahko zide z cesty. Hneď spočiatku by mal spomaľovať krok ten, kto hodlá ísť ďaleko, aby mohol vydržať.

poznámky

---

6. január

Jeden neobvyklý a znamenitý skutok ďaleko vyniká nad tisíce obyčajných.

Všedné veci, ktoré sú poruke a ľahko sa všade naskytnú, nevyvolajú ani túžbu, aby sme ich získali, a po získaní ani nepotešia, aj všedné skutky sú tiež iba množstvom a nemajú cenu. Čnosť umiestňuje svoj veniec na strmine. Lenivec zbytočne preto po ňom túži. Nikto ho nedosiahne, pokiaľ by ho nezvábila starosť pri získavaní tejto ozdoby. Maj odvahu! Pre udatného ducha nič nie je nemožné. Boh skutky nepočíta, ale váži. Pozorne sleduje vec samu, a nie počet vecí. Dbaj na to, čo mu podávaš, a pamätaj, že výnimočné, vybrané a len skvelé skutky majú byť tie, ktoré si zasluhujú, aby sa obetovali tvojmu najvyššiemu Pánovi a najvyššiemu Pánovi všetkých vecí. Nevyhováraj sa na svoju bezcennosť a chudobu. Milosť Božia je štedrá, s jej pomocou dokážeš obdivuhodné veci. Usiluj sa a nech ti nechýba nadšenie!

poznámky

---

7. január

Každý nech je presvedčený,
že v duchovnom živote iba natoľko
pokročí, nakoľko unikne sebaláske
a vyhľadávaniu vlastného prospechu.

„Nik nemôže slúžiť dvom pánom, pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridŕžať a druhým bude opovrhovať.“ (Mt 6,24)
Srdce nemôže byť rozdelené. Tú časť, ktorú pútajú a ničia starosti o pozemské dobrá, Boh neprijíma.

Jedinou príčinou našej pomalosti je to, že Boha milujeme s tou podmienkou, že sa nevzoprieme proti sebe samým, a to znamená, že krívame na obe strany (porov. 1 Kr 18,21). Preto takým pomalým a váhavým krokom postupujeme k zamilovaniu si večných vecí.

Ako slnko nemôže zdvihnúť vajíčko*, ani drevo nevzbítkne, kým je mokré: tak čím menej duša lipne na svetských veciach, tým prístupnejšia je rozumnému uvažovaniu o božských veciach a tým viac sa stáva slobodnou.

Dokiaľ svedomito nevykoreníme prirodzenú a často nerozvážnu túžbu, ktorá sa vždy stavia proti rozumu a svätejším citom, stále nás ťahá prirodzenou váhou k najhorším veciam. Je potrebná veľká rozhodnosť, aby sa táto túžba zmenila na duchovnú.

poznámky

Ignatius
de Loyola

8. január

Nič, čo je hodné Boha, sa nemôže stať bez toho, aby sa nespôsobil náhly rozruch vo svete alebo aby diabol nerozbúrila davy.

Tma je vždy nepriateľkou svetla. Ani priateľstvo nezapustí pevné korene medzi dobrými a zlými. Ako červík napadne zrelšie ovocie, tak zloba spravidla zaútočí bezohľadnejšie na tých, ktorí sú lepší.

Je nepochybným svedectvom dobroty, že je zlým proti myslí. Bolo by hanbou, keby nás milovali a obľúbili si nás práve oni. Netráp sa, ak o tebe zle hovoria tí, ktorí nerobia nič dobre. Nemáme pokladať za zlo to, čo nás robí lepšími.

Je to brús na čnosť: zatiaľ čo zlí statočných prenasledujú, nemálo im tým pomáhajú. Statoční rastú v trepezlivosti, hromadia si zásluhy.

Prečo sa bojíš? Ani svet, ani celé peklo nič proti tebe nezmôžu. Kde je mnoho prekážok, tam je Božia milosť hojnejšia. Smelšie odporuj! Nedaj si ujsť príležitosť na víťazstvo, máš dôvod zvíťaziť! Tvoja odvaha tu našla bojové pole, bez nepriateľa by zostala jej sláva skrytá.

poznámky

---

9. január

S väčším zápalom sa treba pustiť do premáhania vnútra človeka než do podrobenia si tela a skôr treba rozdrviť nezriadenú náklonnosť mysle než kosti.

Nevzdelaný ľud, keďže ďalej, pod povrchom nič nevidí, nezbadá ani jadro. Podľa vonkajšej odmeranosti, ktorá padne do očí, posudzuje svätosť, akoby sa pod povrazom alebo pod odevom nemohla skrývať nadutá myseľ. Čo osoží zdržiavať sa mäsa, a pritom inému narušiť dobrú povest'?

Čo sa páči Bohu, to je vnútro. Keby vonkajšie veci nemali základ vo vnútri, nezaujmu Boha. Tie vonkajšie sú viac nafúkanosťou, zásluhy sa však nadobúdajú zvnútra. Čo sa získa obetami býkov alebo týraním tela, keď sa v človeku udržiava nezriadená vášeň?

Dosť sa staráš o telo, ak sa dobre staráš o dušu.

Nie z krásneho tela sa stáva krásna duša, ale krásna duša skrášľuje telo. Duch má veľkú prevahu nad telom.

Toto dobro doprajem tebe aj sebe, myslím, pravdaže, dobro vnútorné. Iste ho netvorí mienka ľudí, ani prísny zjav, ale tvorí ho pokoj duše usporiadanej podľa pravidiel rozumu.

Dobro sídli vnútri, darmo sa hľadá vonku. Tí, ktorých čnosť je skutočná, viac si cenia náklad lode ako lodnú plachtu.

poznámky

Ignatius
de Loyola

10. január

Boh je štedrý. Z jeho rúk prijímam,
čo nenachádzam v rukách ľudí. Ak mi aj nič
nedajú, všetko dostanem od Boha.

Ľudská štedrosť je obmedzená. To, čo majú ľudia,
je bezvýznamné. Ak by aj toto štedrým dávaním rozdelili,
zostane im ešte menej. Jedine Božia pokladnica je
nevyčerpatelná. Mnoho dáva, a nič z nej neubúda.
Sem teda vlož svoju nádej!

Svojím dobrodením Boh prekonáva naše nádeje.

Často očakávame viac, než môžeme mať, ba dokonca
si viac želáme, než očakávame. Boh nám však ponúka toľké
dobrodenia, že nikto nemôže očakávať menej, než si želá.
Božia štedrosť vystaví toľko zmienek, koľko máme nádeje,
koľko želaní: „Dostaneme od neho všetko, o čo len budeme
prosiť.“ (1 Jn 3,22) Hľa, aké ľahké je zbohatnúť.

Boh nedáva menej, než sľubuje. Veď slovami milujúceho
sú skutky, jeho slovom je ruka. Štedrý radšej dáva ako
odmieta. Prečo si žiadame tak málo?

poznámky

---

11. január

Vlastnosťou Božej dobroty je pohotovo
brániť to, na čo diabol prudko útočí.

Boh je akoby jedno oko, ktoré vždy bdie nad naším šťastím
a ako veliteľ veľkého vojska posieľa nové posily tam,
kde nepriateľ prudšie doráža.

Úspešná je to bitka, nie je v nej možné pochybovať
o pomoci. Je to bitka, ktorá sa nezdržiava nedostatkom
bojovej sily, nedostatkom v zásobovaní, v zbraniach.

Prečo má zúfať, kto má za spojenca Všemohúceho?

Boh svoju vec neopustí. Ak na nás dolieha peklo, cez nás
napáda aj ju. Preto Boh posieľa na našu obranu takú rýchlu
pomoc. My sa starajme len o to, aby sme ju využili.

Nepriateľ, ktorý na teba útočí, je odvážny a je majstrom
tisícich lží. Vyvaruj sa, aby si sa s ním dal do boja sám.

Ak sa spoliehaš na seba, už si porazený. Ak si však zavoláš
na pomoc Boha, zaručene sa vysmeješ úskokom nepriateľa.

poznámky

Ignatius
de Loyola

12. január

Keby pravda nebola sprievodkyňou lásky
a ľudskosti, už by to nebola ani láska,
ani ľudkosť, ale lož a márnosť.

Viditeľný nepriateľ škodí menej ako pokrytecký priateľ.

Tamtomu sa každý ľahko vyhne pri veľkej pozornosti, voči pokrytci nie je žiadna pozornosť dostatočná. Kto vstupuje do najtajnejších hĺbok tvojho srdca sladkými rečami, môže ťa bez okolov vážne zraniť.

Pri styku s inými máme byť prezieraví, ale v priateľstve ešte viac. Dlho si vyberaj, skôr ako by si si niekoho obľúbil. Často sa v utešenej tráve ukrýva had. Dôveruj, ale dbaj o to, komu! Nikto nie je častejšie podvedený ako ten, kto verí slovám.

Srdce plné žlče často hrkúta medové slová. Veď aj jed sa môže podávať v zlatej čaši, aby sa dychtivejšie vypil.

Vtáčnik tiež mámi vtákov sladkými tónmi písťalky.

Žiadny priateľ nie je úprimnejší než Boh. Má slová života a večnej pravdy (porov. Jn 6,69). Iba jemu môžeš zveriť seba a svoje záležitosti.

poznámky

---

13. január

Čím užšie sa niekto pripúta k Bohu, čím štedrejší sa prejaví voči Najvyššiemu Majestátu, tým viac zakúsi na sebe jeho štedrosť.

Čo sa dáva Bohu, to sa nestratí. Čím štedrejšie prepúšťa zem k nebu pary, tým hojnejšie potom dostáva späť dažde, ktorými sa zúrodňuje. Ak teda úrodná pôda vracia stonásobne väčšou úrodou semeno, ktoré prijala, či Stvoriteľ bude menej plodný alebo menej štedrý než jeho stvorenie? Táto štedrosť je mimoriadne výnosná. Čím viac dávaš, tým viac máš. Naozaj, takto o niečo prísť je zisk, ponechať si niečo je veľmi odporná skúposť.

Boh berie málo, vracia mnoho, namiesto dočasných darov vracia večné, namiesto pomínutelných trvalé, Božie namiesto stvorených. Prečo ešte stále váhame darovať Bohu seba a všetko, čo máme?

Toto pozorne počúvaj: Nie je spokojný s časťou.

Boh požaduje všetko, čo máš, najmä to, čo si ty sám.

Daj, veď nedávaš svoje. Kto ti všetko dal, všetko žiada späť.

Prečo máme byť skúpi z toho, čo patrí inému?

poznámky

Ignatius
de Loyola

14. január

Až ten, kto sa úplne oslobodil nielen od sveta, ale aj od seba samého, nech sa domnieva, že napĺňa meno rehoľník.

Rehoľník. Ach, vznešené meno! Aká významná prednosť! Kniežatá mu pripravili toľké výsady. A koľké odmeny mu pripravil Boh! Aby sa obsah tohto mena naplnil, vyžaduje sa mnoho a vôbec nie obyčajných vecí.

Je veľký zástup rehoľníkov, keby sa rátali, možno však nie je taký veľký, keby sa vážila ich hodnota. Ak poskytuje svedectvo a záruku odev, je ich nespočítateľné množstvo. Keby iba skutky prehovorili, ako sa patrí, kiež by ich bolo ešte viac!

Veľkodušne odmietnuť svet a jeho prísluby kvôli Kristovej láske má veľkú cenu a zasluhuje si chválu. Pravda, keby sa niekto nevzdal seba samého so všetkými žiadosťami, znova hľadá svet v reholi.

Čo pomôže nasledovať Krista, keby ti nebolo dopriate, aby si ho dostihol? Kto chce ísť za ním, nech zaprie sám seba (porov. Mt 16,24). Boh chce, aby si sa zbavil každej nezriadenej vášne. Ak ťa držia čo len trochu, rozhodlo sa. Budeš krívať na dve strany (porov. 1 Kr 18,21), odevom rehoľník, duchom sveták.

poznámky

---

15. január

Keby ťa ľudia poznali, môj Bože!

Každý človek túži od prírody poznávať. Preto mnohí ľudia vynikajú takou vedychtivosťou, že pre vedomosti pohrdli aj bohatstvom, aj slávou. Ach, márne snahy smrteľníkov! „Prečo máte záľubu v márnosti a vyhľadávate klamstvá?“ (Ž 4,3) „Lebo múdrosť tohto sveta je pred Bohom bláznovstvom“ (1 Kor 3,19), ak sa nezameriava na poznanie jediného Boha.

Zbytočne sa namáhame, márnime život. Koľko sa učíme, toľko, a ešte aj viac, nevieme. Kým sa neusilujeme, aby sme sa úprimne a trvalo vzdelávali v poznaní Boha, a ako z toho vyplýva, aj v láske k Bohu, zostaneme vo tme a prideme o svetlo.

Za týchto okolností netreba ani vynikajúci dôvtip, ani dôkladného učiteľa, ani znamenitú knižnicu. Toto poznávanie Boha sa učí bez hlučných slov, v pokornom tichu, v samote srdca. Boh toto poznanie ukrýva pred múdrymi a odhaľuje ho maličkým (porov. Mt 11,25, Lk 10,21).

Čo robí v nebi ľudí blažených, ak nie poznanie Boha?

Ako ľahko môžeme byť blažení! Uč sa ako! „Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.“ (Mt 5,8)

poznámky

Ignatius
de Loyola

16. január

Hriech márnosti a bezobsažnej slávy sa rodí z nevedomosti a slepej sebalásky.

Spoločným zlom sveta je ctižiadosť, ktorú sme zdedili od našich prvých prarodičov z ich túžby po božstve. Ak sa opiera o výrok nejakého pochlebovača akoby o rameno, ako vysoko sa, dobrý Bože, dvíha! Lahkomyseľne sa oceniť nevyžaduje veľkú námahu. Človek verí nielen tomu, aký skutočne je, ale aj aký nie je, len nech to ospevuje jeho kúzlo.

Nešťastní lovci márnosti. Túžia, aby ich vyhlasovali a pokladali za takých, akí nie sú. Ved' sa im páči, keď ich podvádzajú, a jasajú, keď žijú v omyloch. Aká veľká zaslepenosť, ktorú zapríčinil dym slávy.

Skúmaj sa hlbšie, kto si! Aby si toto vedel, uvažuj o Bohu! O toľko totiž ubúda z túžby po sláve, o koľko vzrastá poznanie Boha. Ó, Pane, kiež poznám seba a kiež poznám teba. (sv. Augustín)

poznámky
